

IN BEELD

De Hierdense Beek stroomt vanaf de hoge zandgronden richting het Veluwemeer. Al duizenden jaren stroomt er water op deze plek.

Fotografen **Arja Hop** en **Peter Svenson** leggen de natuur van de door hen zo geliefde Veluwe vast in beelden, verhalen, kleuren en geuren.

Door Jeroen Bos

Uit de serie 'Field':
'Zwarte Els,
Alnus glutinosa'.
Een deel van
het boerenland
tussen de bossen
en het Veluwe-
meer mag steeds
meer verwilderen.

Over het
mysterieuze
Uddelermeer
bestaan fantas-
tische legendes;
rechts: het erf
van de boerderij,
waar Arja Hop is
opgegroeid.

PORTRET VAN DE VAALGELE VELUWE

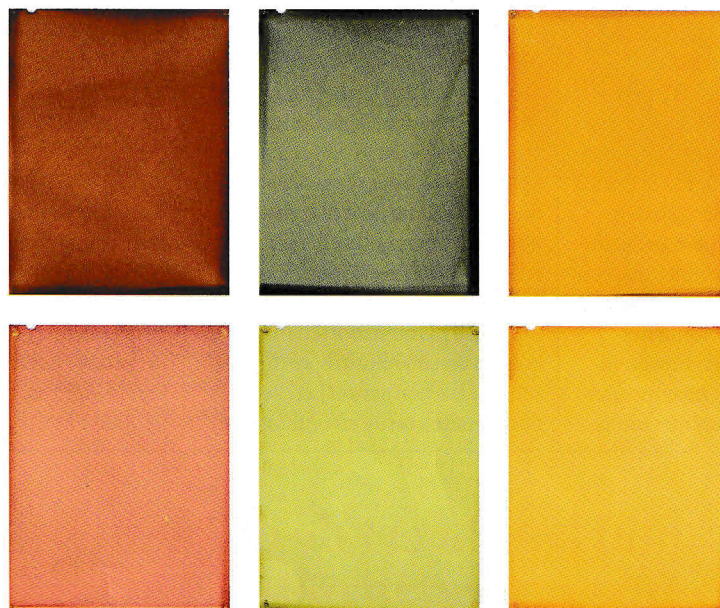
KODAK PORTRAIT 100

'Dagkoekoeks-
bloem, *Silene
dioica*'. Deze
plant bloeit aan
de oevers van de
Hierdense Beek.

'Calluna vulgaris met Lasiocampa trifolii'; onder: 'Heermoes, Equisetum arvense'.

'Florachromes' tonen de kleur-essentie van walnootblad, bijvoet, kraaiheide, stoofpeer, fluitenkruid en kleine waterrepe.

Beeld uit de serie 'Farmyard', waarin Hop en Svenson laten zien hoe het erf van een voormalige boerderij langzaam verandert.

Bij de Veluwe denk je eerder aan zand, heide en bomen dan aan water. Maar er stromen ruim 150 beken en sprengen.

Voor al aan de randen van de Veluwe bruist het water naar beneden. De kraakheldere stromen vormen een van de mooiste elementen van het landschap. Erg fotogeniek, zoals te zien is in de tentoonstelling 'Felwa' van natuurfotografen Arja Hop (1968) en Peter Svenson (1956).

Zij groeide op in Hierden, aan de noordwestelijk rand van de Veluwe, hij werd geboren in Nieuw-Zeeland. Toen ze elkaar acht jaar geleden leerden kennen, besloten ze de omgeving van Hops ouderlijk huis, een boerderij niet ver van het Veluwe-meer, vast te leggen. Vanuit het perspectief van de plantenwereld.

De laatste jaren dat haar moeder er woonde, werd het erf niet inten-

sief meer gebruikt. Daardoor begon het wat te verwilderen en keerden oorspronkelijke plantensoorten terug. Hoe snel de natuur herstelt als je stopt met kunstmest en fosfaten, is ook te zien in een serie panorama-foto's die het tweetal heeft gemaakt van een veld dat tweehonderd jaar diende als landbouwgrond, maar nu mag verwilderen.

Jaar na jaar en elk seizoen legden Hop en Svenson het veld vast vanaf exact dezelfde plek. In een montage van die foto's zie je het landschap verbazingwekkend snel veranderen. 'Nog voordat er verschraling optreedt, waardoor langzaam een divers kruidenrijk of dotterbloemhooiland ontstaat, zie je vaak eerst rumexsoorten als ridder-, krul- en veldzuring verschijnen', leggen ze uit. 'Deze plantensoorten maken de bodem op een natuurlijke manier schoon. Na een aantal jaar keert de diversiteit terug en ontstaat een

kruidenrijk landschap met veenbegroeiing en heide.'

Hun werk gaat over de relatie tussen plant en mens. Ze laten zien wat er met de plantenrijkdom gebeurt als de mens zich uit het landschap terugtrekt, maar zijn ook geïnteresseerd in hoe planten soms al eeuwen gebruikt worden. Vaak geeft de naam al een hint, zeker in Veluws dialect. *Pupesmeul* is pijpestrootje en werd gebruikt voor bezem en borstel van een schoorsteenveger. Van *fluithout* (lijsterbes) maakte men vroeger fluitjes.

Beek met drie namen

'Felwa', zoals hun expositie heet, is een oud Germaans woord voor Veluwe. Het betekent vaalgeel en verwijst naar de zandgronden die zo tekenend zijn voor het gebied. De Veluwe heeft nog meer kenmerkende kleuren, en Hop en Svenson hebben uitgevogeld hoe ze die

in hun meest pure vorm kunnen tonen. Ze hebben kleurstoffen uit planten geabstraheerd en die omgezet in fotografische beelden.

De monochrome kleurvlakken noemen ze *florachromes*. Die bestaan uitsluitend uit kleur en licht, zonder schaduw. Elke kleur, variërend van geel, groen, rood tot bruin, is een weergave van een complete plant, van wortels tot stengels, bladeren en bloemen. Zo hebben ze de Veluwe teruggebracht tot een soort abstracte essentie. Verleidelijk mooi en compleet anders dan de rest van de foto's, vooral die van de beek met drie namen.

Bij de bron heet die de Staverdense Beek, maar stroomafwaarts verandert dat in de Leuvenumse en dan Hierdense Beek. De waterloop ontspringt bij het Uddelermeer, een overblijfsel uit de laatste ijstijd, ruim 15.000 jaar geleden. Dit diepe, mysterieuze meer is onderwerp van mythen. Zo zou het zijn ontstaan toen dondergod Thunar in gevecht met een monsterlijke gifslang zo hard op diens kop sloeg, dat er een gat in de grond achterbleef.

De Hierdense Beek stroomt als een levensader door het landschap, van diep in het bos naar de landbouwgronden om dan uit te monden in het Veluwemeer. De ondertitel van de expositie is 'Natuur in transitie' en het landschap langs de beek verandert nog altijd. Maar het is een mooi contrast om te bedenken dat die snelstromende beek er al heel lang is en dat dit al 9000 jaar een leefgebied voor mensen is. **Ⓜ**

TENTOONSTELLING

Felwa - Natuur in transitie, fotografie van Arja Hop en Peter Svenson, t/m 26 oktober te zien in Coda Museum, in Apeldoorn.

'Na een aantal jaar keert de diversiteit terug en ontstaat een kruidenrijk landschap'